

NU

lyfter

Försvarets helikopterflottilj

Flygvapnet, armén och marinen har inte längre några egna helikoptrar. De ingår från den 1 januari i Försvarets Helikopterflottilj och är tillgängliga för samtliga försvarsgrenar. Sverige är först i världen med att införa den här typen av organisation och den följs med stort intresse av andra länders försvarsmakter.

Invigningen av Försvarets Helikopterflottilj ägde rum den 3 februari utanför Linköping.

Här föreligger ett avtal mellan Försvaretsmakten och Sjöfartsverket. Försvaretsmakten håller dygnet runt en helikopter i beredskap för sjöräddning på Säve, Ronneby, Visby och Berga. Från den 1 maj 1998 även på en plats längs Norrlandskusten. Sjöfartsverket svarar för kostnaderna för beredskapen. Insatserna bekostas av Försvaretsmakten.

Nödhelikoptersystem. Det innebär att landstinget har rätt att rekvirera en helikopter för sjuktransporter mot en ersättning av 12.000 kr i timmen.

Beredskap med helikopter för sjuktransporter. Försvaretsmakten har för närvarande avtal med Västerbottens landsting om att ha en ambulanshelikopter baserad i Lycksele. Landstinget svarar för såväl drifts- som personalkostnader.

Insatser enligt räddningstjänstlagen. Exempel på detta är bekämpning av skogsbränder, transport av räddningspersonal vid större olyckor etc. Kostnaden för detta bestrids helt av Försvaretsmakten.

Försvaretsmakten står inför en nödvändig förändringsprocess. En rad stora organisationsförändringar kommer att göras. Bland annat samlas försvarets helikoptrar i en gemensam organisation – Försvarets Helikopterflottilj.

Förändringen sker i två steg. 1) Den **1 januari 1998** samlades försvarsgrenarnas helikopterförband i en gemensam helikopterflottilj. 2) Den **1 januari 1999** ska den nya organisationen vara intagen i sin helhet. Under 1998 kommer det mesta att fungera som tidigare, så när som på att den övergripande ledningen sker från helikopterflottiljstaben utanför Linköping. Flygräddningshelikoptrarna leds under 1998 av en gemensam chef. Först vid kommande årsskifte fördelas de på respektive helikopterförband.

Syftet med den nya organisationen är att:

- ▶ Utnyttja försvarets samlade helikopterresurser effektivare.
- ▶ Skapa samordningsvinster vad gäller underhåll och nyanskaffning.
- ▶ Genom en samlad ledning av flottiljen hålla samman alla helikopterfrågor inom Försvaretsmakten.
- ▶ På ett bättre sätt än tidigare bidra till att Försvaretsmakten i sin helhet kan lösa sina fyra övergripande uppgifter:

- 1) Försvara riket mot väpnat angrepp.
- 2) Hävda rikets territoriella integritet.
- 3) Ställa kvalificerade förband och andra resurser till förfogande för internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

● Helikopterorganisationen är anpassad för att möta den framtid som ÖB skissar för morgondagens försvarsmakt. Här ingår välutbildade förband som ska kunna sättas samman till större styrkor, skraddarsydda för en viss uppgift. Med den nya organisationen kan enstaka helikoptrar eller helikopterstyrkor, rätt utrustade och i rätt tid, ställas till förfogande oavsett om det gäller militär eller civil insats.

Amfibiebataljonerna kan framöver räkna med att få stöd av pansarvärns-helikoptrar när så krävs. Armén kan få hjälp med att förflytta trupp med HKP 4 och flygvapnet kan snabbt förstärka sina flygräddningsresurser.

Civil tillgänglighet

Från riksdagen finns önskemål om att försvarets helikopterresurser ska vara tillgängliga i hela landet för att kunna öka sin medverkan i den civila räddningstjänsten. De ska användas till:

Beredskap för sjöräddningsuppdrag.

Täcker hela Sverige

Försvaretsmakten helikopterflottilj leds från staben på Malmslätt utanför Linköping. Den är bemannad av 19 yrkesofficerare och fyra civila.

I grundorganisationen ingår cirka 1.000 personer – därunder 640 yrkesofficerare och 90 civilanställda. I krigsorganisationen tillförs ytterligare 1.000 personer, varav 155 är reservofficerare. Totalt förfogar helikopterflottiljen över drygt 120 helikoptrar, fördelade på sju typer.

Verksamheten organiseras i fyra försvarsgrensintegrerade divisioner. Förbandscheferna ska svara för den ordinarie förbandsproduktionen på respektive förband.

Fyra stora divisioner

Division Nord bildas av nuvarande Norrbottens Arméflygbataljon och flygräddningsgrupperna vid F 4 (Frösön) och F 21 (Luleå). Ledningen sker från Boden. Förbandschefen ansvarar bland annat för beredskapsuppgifterna i norra Sverige. Här ingår flygräddningstjänst för flygverksamheten vid F 4, F 21 och AF1 (Boden) samt berörda flygövningsområden. Resurser ska även kunna avdelas för att medverka i sjöräddningsberedskap i området Bottenhavet/Bottenviken.

Division Ost bildas av nuvarande förbanden 11:e helikopterdivisionen (11.Hkpdiv) och flygräddningsgruppen vid F 16 (Uppsala). Ledning med huvudbaserad utövning från Berga. Förbandschefen ansvarar för beredskapen i mellersta och östra Sverige. Här ingår flygräddningstjänst för flygverksamheten vid F 16, 11.Hkpdiv (Berga), AF2 (Linköping) samt berörda flygövningsområden. Förbandet ska ha resurser för att medverka i sjöräddningsberedskap längs ostkusten och vid Gotland, där en tung helikopter kommer att vara baserad.

Division Malmen bildas av Östgöta Arméflygbataljon/AF2 och innehåller även gemensamma skolor. Ledningen utövas från Malmen. Förbandet har inget områdesansvar i beredskapshänseende men kommer att upprätthålla lokal flygräddning för egen verksamhet.

Division Syd bildas av nuvarande förbanden 12.Hkpdiv (Ronneby) 13.Hkpdiv (Säve), flygräddningsgrupperna vid F 7, F 10 och F 17. Förbandet är utgångsgrupperat på Kallinge och Säve. Här ingår flygräddningstjänst för flyg-

verksamheten vid F 7 (Sättnäs), F 10 (Ängelholm), F 17 (Ronneby) och Säve samt berörda flygövningsområden. Förbandet ska ha resurser för att medverka i sjöräddningsberedskapen längs syd- och västkusten.

Ledningsresurser

Flottiljledningen är en förstärkningsresurs som i **fredstid** ska kunna utnyttjas för ledning och samordning på plats vid större räddningsinsatser. **I krig** utgör denna rörliga helikopterledning ett krigsförband som vid behov kan förstärka ledningen i militärområdena.

Den nya organisationen har redan gjort sin första insats. Sommaren 1997 fick den uppdraget att förbereda helikopterinsatser i Polen i samband med de stora översvämningarna. Syftet var främst att säkerställa underhållstjänst och att personella och materiella resurser utnyttjades på bästa sätt.

Samtliga helikopterförband (bortsett från flygräddningshelikoptrarna) har en rörlig basorganisation med egna fordon och containerbaserade underhållsresurser.

Insatser utomlands

Genom att samordna Försvarets helikopterresurser ges också bättre

**Försvaret
först i världen
med gemensam
helikopterflottilj**

möjligheter att medverka vid internationella övningar och insatser. Försvarets makt förbereder för att under hösten 1998 kunna tillföra den svenska bataljonen ett helikopterförband med tre HKP 9

för transport- och fotouppdrag. Genom den nya organisationen kan även piloter ur flygvapnet och marinen ingå i styrkan. Helikoptrarna förses nu med Kevlar för ökat skydd mot finkalibrig eld. Dessutom utrustas de med extra radioutrustning samt GPS.

Vi kan också se fram emot fler räddningstjänstövningar med grannländerna samt en ökad internationell övningsverksamhet inom ramen för PFF.

Direktrekrytering

Den grundläggande flygutbildningen kommer att centraliseras till Linköping. En **nyhet** är att man kommer att **direktrekrytera** piloter. En förutsättning är att de som söker har fullgjort sin värnplikt. Det innebär inte att möjligheten att sadla om till helikoptertjänst för marin- och arméofficerare eller flygvapenpiloter upphör. Direktrekrytering införs eftersom nuvarande rekryteringsrutiner inte helt räcker för att fylla behovet av nya helikopterpiloter.

●● I nuvarande budgetläge är det kanske klokt att ligga lågt med visioner om nya helikoptrar, men en viss förnyelse är ofrånkomlig. Försvarets materielverk har fått i uppdrag att anskaffa en ny transporthelikopter som ersättare för den mycket gamla **HKP 3-typen** (Agusta-Bell 204B).

Trotjänaren **HKP 4** (Vertol 107) skulle behövas ersättas mellan 2005 och 2010. Den nu modernaste räddningshelikoptern **HKP 10** (Super Puma) når kritisk ålder mellan år 2010 och 2015. Målsättningen är att på sikt endast ha en typ av tung helikopter för räddningstjänst, transporter och ubåtsjakt.

Även pansarvärnshelikoptertypen **HKP 9** (BO.105) faller för åldersstreck, omkring år 2010. Huruvida den ska ersättas av en attackhelikopter är ännu inte klart.

HKP 6 (Jet Ranger) kommer sannolikt att ersättas med en ny lätt tvåmotorig helikopter utrustad för IFR-flygning. Den ska kunna utnyttjas för transporter, ubåtsjakt, samband/ledning och räddning/sjukvård. Det är även möjligt att samma helikoptertyp anskaffas och brukas samordnat med polisen. ■

Vid invigningsceremonien av Försvarets Helikopterflottilj visade dess chef, kommendör Håkan Neckman, alla försvarets helikoptrars nya märkning. Samordningstanken manifesterad.

Foto: Wyn Enqvist